

Základní škola praktická Halenkov

VY_32_INOVACE_02_02_17

Třídění organismů – jednobuněční živočichové

Číslo projektu	CZ.1.07/1.4.00/21.3185
Klíčová aktivita	III/2 Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT
Zařazení učiva v rámci ŠVP	Přírodopis či přírodověda pro 6. ročník základní školy praktické.
Ověřeno	11. 4. 2013
Název DUM	Třídění organismů – jednobuněční živočichové.
Anotace	Prezentace je určena pro výklad a demonstraci učiva prostřednictvím projekční techniky. Materiál je dle zásady názornosti multimediálním zdrojem pro žákovu vnímání a je oporou učitele při výuce. Materiál obsahuje úkoly pro samostatnou práci žáka, které mají ověřit osvojení učiva.
Autor	Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je: Mgr. Malina Petr
Očekávaný výstup	Seznámení se s pojmy, jejich osvojení a upevnění pomocí úkolů.
Druh učebního materiálu	Multimediální didaktický prostředek – výuková prezentace.
Použitý zdroj	/

Třídění organismů

Jednobuněční

živočichové

Jednobuněční živočichové

- jsou živočichové, jejichž tělo tvoří pouze jedna buňka. Tuto skupinu živočichů nazýváme **prvoci**. Žijí převážně ve vodě a vlhkém prostředí, uvnitř i na povrchu těl jiných organismů. Prvoci podobní těm současným byli první živočichové, kteří se na Zemi vyvinuli.

[Obr. prvoci](#)

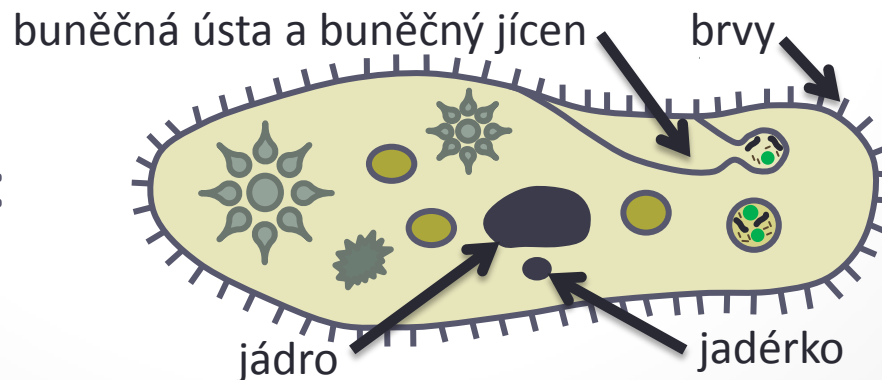
Tělo prvoků

- Buňka prvoka představuje celé jeho tělo a vykonává všechny činnosti důležité pro život. Obsahuje tzv. **organely**, které zajišťují životní procesy prvoka, jsou to části prvoka, které mají podobné funkce jako orgány a orgánové soustavy vyšších živočichů.
- Prvoci se rozmnožují především buněčným dělením, ale i jistou formou pohlavního rozmnožování.

Organely prvoků

- **Jádro** řídí všechny životní děje prvoka, rozmnožování řídí **jadérko**; prvoci se rozmnožují především buněčným dělením. O pohyb se často starají **bičíky** či **brvy**, v **buněčných ústech** se shromažďuje potrava, další organely zajišťují dýchání, trávení a vylučování nestrávených zbytků a odpadu.

Trepka velká:

Třídění prvoků

- Prvoci se dělí na mnoho kmenů a skupin, mezi nejvýznamnější patří například **nálevníci**, **kořenonožci**, **bičíkovci**, **dírkonošci**, **výtrusovci** a jiní.
- Většina prvoků je velmi malá, proto je není možné spatřit pouhým okem a k jejich pozorování se používá optický zvětšovací přístroj – **mikroskop**.

Bičíkovci

- Jejich společným znakem je jeden nebo až několik tisíc bičíků. Bičíky slouží zejména k pohybu organismu a nebo k zachycování a přísunu potravy. Bičíkovec *trypanozoma spavičná* způsobuje spavou nemoc.

[Obr. bičíkovci](#)

[Obr. trypanosoma spavičná](#)

Nálevníci

- jsou nesložitější prvoci; k pohybu jim slouží množství brv a jsou u nich vyvinuta buněčná ústa, kterými buňka pohlcuje potravu. Nálevníci žijí nejčastěji v půdě a kalných vodách a živí se bakteriemi a řasami, čímž pomáhají čistit vodu.

[Obr. nálevníci](#)

[Obr. trepka velká](#)

Kořenonožci

- mají na povrchu těla panožky, které připomínají kořeny; díky panožkám se mohou pohybovat a přijímat potravu. *Měňavka úplavičná* způsobuje průjmové onemocnění – úplavici.

[Obr. měňavka](#)

Dírkonošci

- vytvářejí vápnité schránky s mnoha drobnými otvůrky, jimiž vysunují panožky, kterými se pohybují a živí. Jejich schránky měly v minulosti podíl na tvorbě hornin vápence.

[Obr. dírkonošci](#)

[Obr. schránka dírkonošce](#)

Výtrusovci

- jsou velmi malí prvoci, kteří mají složité vývojové cykly; ze svého těla dokážou vytvářet výtrusy, s jejichž pomocí dokážou přežít i velmi nepříznivé podmínky. Výtrusovec *zimnička* způsobuje nejrozšířenější nemoc na světě – malárii, které podlehly miliony lidí, přenašečem tohoto prvoka je komár.

[Obr. výtrusovci](#)

Význam jednobuněčných

- Jednobuněční živočichové jsou důležití pro spoustu organismů na Zemi. V mořích jsou součástí planktonu, kterým se živí velká skupina vodních živočichů, kteří jsou významným zdrojem potravy pro člověka. Člověka tedy jednobuněčné organizmy převážně ovlivňují nepřímo. Avšak jsou prvoci, kteří ovlivňují člověka i přímo, to jsou především původci různých nemocí.

Úkoly:

- Nakresli tělo trepky velké a popiš její hlavní části?
- Víš, jak se jmenují části těla prvoků, které mají podobné funkce jako orgány a orgánové soustavy u vyšších živočichů?
- Odpověz: jak se jmenuje přístroj, kterým je možné pozorovat prvoky?
- Vyjmenuj některé nemoci, které mohou způsobit prvoci a odpověz jak mohou být prvoci pro člověka i prospěšní.

